

Länsmuseernas höstmöte 18-19 oktober 2017 i Uppsala

Länsmuseernas höstmöte hade rubriken "Sveriges största museum" och undertexten "Samhällets behov av starka länsmuseer".

Den 18 bestod av fyra föredrag med en efterföljande paneldebatt och med **Ulrika Knutsson** som moderator. Den 19 av workshops och gruppvisa möten.

Inledningstalare var **Maja Hagerman**, författare och debattör, med rubriken "**Varför behöver samhället starka länsmuseer!**". Ett engagerat föredrag med exempel från flera länsmuseer. Länsmuseerna behövs; för att flera historier skall kunna berättas från olika delar av landet, för att kunna fungera som samhällskommentatorer utifrån ett historiskt perspektiv och för att vara en motkraft till den politisering som nu sker av kulturen och kulturarvet. Tydligast är denna offensiv från höger där "kulturen finns uppströms politiken" dvs. det gäller att vinna slaget om ideerna för att sedan göra politik av detta. Men även från vänster sker en mobilisering som en motrörelse. Museerna får akta sig att bli "elitistiska" institutioner som fostrar människor. Istället måste de fungera som en bro mellan kunskapssökande människor och kunskap. Museerna och medborgare skaparkunskap tillsammans. Slutorden var "vi skall minnas tillsammans".

Fredrik Linder, departementsråd Kulturdepartementet, talade om "**Den nya museilagen och kulturarvspolitik**". Bakgrunden till lagen och dess poängterande av "armlängds avstånd" var den politisering av kulturarvet som sker. Han poängterade att politiken inte vill styra hur kulturarvsvärden används av människor – det gemensamma kulturarvet är en angelägenhet för alla. Lagen är ett långsiktigt ramverk där gränserna sätts för vad som skall/ skall ej styras av politiken. Riksantikvarieämbetet är ingen styrande utan en stödjande myndighet för museerna. Statens historiska museum blir en tydlig myndighet för att främja svensk historia. Kulturarvspropositionen har ett bildnings och kunskapsfokus och är ett uttryck för att museerna är viktiga institutioner. Uppföljningen av lagen åvilar närmast museernas revision.

Staffan Forssell, GD Kulturrådet hade rubriken "**Kulturrådets nya roll**". En roll han förnekade att den var ny. Ingenting har förändrats i Kulturrådets arbete med och uppföljning av samverkansmodellen. Kulturrådet fördelar 2,2 miljarder kr varav 1,3 i samverkansmodellen. Man får in ca 7000 ansökningar/år varav 50% går igenom (i bantad form). Kulturarvspropositionen har inte haft någon påverkan på Kulturrådets arbete. Kulturrådet kommunicerar främst med de högsta kulturtjänstemännen i varje region (kulturcheferna). Staten bidrar med ca 30% av regionernas kulturbudgetar varför initiativen måste komma från regionerna. Den övergripande uppgiften är att alla skall ges lika möjlighet till kultur. Museer bör var modiga och gränsöverskridande.

Johan Hegardt, forskare Södertörns högskola, talade om "**Kulturarv och historiemedvetande i en tid av identitetspolitik, integration och sanningsförskjutningar**". En förskjutning i terminologi från kulturminne/n, kulturmiljö/er till *kulturarv* i statens offentliga utredningar på 1980-talet. En effekt av att lyfta fram/ skydda olika minoriteters kulturer. Ett arv kan inte delas någon är arvinge, även om denne kan dela med sig. Ett betonande av "ärvda" särdrag. Leder över i *identitetspolitik* som betonar, gruppen särdrag, separation, ingen kritik får riktas utifrån. Rasifiering med rätt till identitet utifrån hudfärg. *Normkritiken* med ett försvar av egna normer mot andras normer. Goda intentioner från början med dessa begrepp men nu slår de tillbaka – arvstvister, identitetstvister och normstvister. Används av den nya högern och rättfärdigar deras hävdande av att alla tolkningar är subjektiva – rätten till en egen (vit) kultur etc, *Integration* (att sammanföra för att skapa något nytt) ett relativt sent begrepp som vuxit fram under 2000-talet (till skillnad från assimilation där en del uppslukas av en annan), Kulturarv, identitetskritik, normkritik betonar separation. Istället ett

historiemedvetande som är inkluderande och skapar en ny helhet – all kultur är hybrider. Historien är inte "vår" – källkritik. "Tänk tillsammans".

Paneldebatt med **Fredrik, Staffan, Johan, Maria Ward** (Regionmuseet Kristianstad) och **Ida Karkianen** (Riksdagens Kulturutskott) under ledning Av **Ulrika Knutsson**. I debatten betonades museerna som institutioner där debatten om yttrandefrihetens gränser sker. Samhällets behov av fristående starka kulturinstitutioner. Att den nationella och regionala nivån måste samspela (större uppskrivning statliga medel). Museerna som mötesplatser, Ökad samverkan med akademien för att stärka forskning och museerna som kunskapsinstitutioner. Att det finns olika sorters forskning och att grundforskning måste ske i en akademisk miljö. Behovet av forskning på museerna på exv. samlingarna. Kulturen är ett viktigt utgiftsområde inte grädde på moset.

Den 19/10 inledes med workshops där paraplyprojektet "Sveriges största museum" förtydligades. Vad behöver göras för att stärka länsmuseernas gemensamma kommunikation mot makthavare och besökare. Hur kan samverkan mellan länsmuseerna förstärkas och fördjupas och inom vilka områden bör vi samverka.

Efter gruppvisa överläggningar S-Mp politiker, allianspolitiker resp. hembygdsrepresentanter och Landsantikvarierna avslutades mötet med information från Samarbetsrådets styrelse bl.a. om att länsmuseerna skall uppträda samlat på Folk och kultur på yta hyrd av Samarbetsrådet.